

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ VALSTYBINĘ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJĄ

2023-05-25 Nr. 4D-2023/1-241
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė gavo X (toliau – Pareiškėjas) skundą (toliau – Skundas) dėl Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos (toliau – VDAI) pareigūnų veiksmų (neveikimo), neatsakius į jo 2022-11-11 paklausimą (toliau – Paklausimas arba Prašymas).

2. Pareiškėjas Skunde nurodo:

2.1. „Į VDAI kreipiausi su skundu, pirmoje dalyje [...] dėl „Y“ [toliau – Bendrovė] neteisėtos tiesioginės rinkodaros būdu neteisėtai tvarkomų mano asmens duomenų. Vien tai, kad aš manau, kad pažeistos mano teisės, ar tai kad tą pripažįsta Bendrovė, – savaimė nereiškia, kad taip yra (galime abu klysti). Taigi, kreipiausi į VDAI, kad jie, kaip tariamai objektyvi įstaiga, pateiktų savo argumentuotą sprendimą (buvo mano teisių pažeisimas ar ne). Būtent VDAI (teoriškai) turi tokią kompetenciją spręsti – dėl tiesioginės rinkodaros (ERĮ/ADTAĮ) ir asmens duomenų (BADR) pažeidimų. VDAI pateikus gailėstiną Bendrovei sprendimą [...], – kuo nebuvo konstatuoti pažeidimai ir neskirta ne tik, kad bauda, bet ir jokie taisomieji veiksmai. Visgi, sprendime buvo pateikta nuoroda į Inspekcijos 2020-11-18 raštą Nr. 2R-5729 (2.23.E)), kuris man nebuvo pateiktas.“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „Kadangi vien iš sprendimo turinio nebuvo aišku, ar VDAI konstatavo pažeidimą ir kokių teisės aktu tai padaryta, papildomai kreipiausi į VDAI 2022-11-11 (VDAI prašymas.pdf), kuriuo prašiau aiškiai atsakyti – ar buvo pažeistos mano teisės ir kokių būdu mano teisių pažeidimas buvo pripažintas; prašiau pateikti tai patvirtinančią informaciją (tokią teisę turiu pagal ADTAĮ 17 str. 2 d. 4 p.), – „Prašau man aiškiai ir išsamiai atsakyti į šį prašymą (VAĮ 3 str. 5) išsamumo principas.[...]: ar buvo pažeistos mano teisės (skundo dalyje dėl tiesioginės rinkodaros)? Jei taip, tai kokių būdu (nurodykite dokumento reg. datą ir numerį) tai konstatavote; prašau šią informaciją apie mane pateikti.“

2.3. „Pažymėtina, kad prieš tai aiškiai VDAI išdėsciau, kad neprašau VDAI informacijos apie tai ką aš manau, ar ką Bendrovė mano apie pažeidimą (tai savaimė nekonstatuoja pažeidimo), o prašau būtent VDAI pozicijos, nustatant mano teisių pažeidimą: [...].“

2.4. „Taigi, VDAI visiškai buvo aišku, kad prašoma pateikti duomenis, kokių būdu buvo konstatuotas pažeidimas (jei buvo), pateikti tą pažeidimą konstatuojantį teisės aktą. Suprantama, jei toks pažeisimas nekonstatuotas, jo konstatavimo fakto teisės akto nėra, VDAI gali man tiesiog atsakyti, kad to nėra, tad pateikti man ir negali. Man būtų visiškai aišku, kad VDAI tiesiog pažeidimų nekonstatavo – valdžios bendrovę apgynė nuo manęs, eilinį kartą pasityčiojo ir pademonstravo neteisėtos valstybės galią.“

2.5. „Visgi, nors ir visiškai aišku, ko VDAI prašau, VDAI atsakydama (2R-6178 (2.13.Mr)-15.adoc) jokio teisės akto, kuriuo būtų konstatuotas pažeidimas nepateikia, kas būtų privaloma – pateikti prašomą tyrimo medžiagą, jei to pagrindu atsisakoma nagrinėti skundą. VDAI tvirtina, kad

man buvo aišku, jog buvo pažeistos mano teisės (nors aš ir neklausiau VDAI, kas man ir taip aišku, o klausiau, ar VDAI konstatavo ano teisių pažeidimą ir kokių teisės aktu): „Manome, kad dar prieš Inspekcijai pateikiant Jūsų 2022-11-04 skundą, Jums jau buvo aišku, kad Jūsų teisė į asmens duomenų apsaugą yra pažeista, taip pat tai yra akivaizdu iš nurodytame Inspekcijos sprendime pateiktos informacijos, todėl darome išvadą, kad gavote aiškų ir išsamų atsakymą į Jūsų prašyme pateiktą klausimą.“

2.6. „Visgi, kaip jau minėta anksčiau, tai, kad man ar pažeidėjui kažkas aišku, nereiškia, kad pažeidimas buvo. Pažeidimą konstatuoja VDAI, o ne aš ir ne pažeidėjas. Taigi, VDAI man neatsakė į klausimą ir nepateikė prašomos informacijos apie konstatuotą pažeidimą (arba, kad tokio pažeidimo VDAI jokių teisės aktu nekonstatavo), kuo manau, buvo pažeista mano teisė į gerą viešą administravimą bei gauti informaciją pagal ADTAĮ 17 str. 2 d. 4 p.“

2.7. Pareiškėjas teigia, kad „skundžiu tai, kad man nebuvo atsakyta (atliepiant į paklausimo turinį – atsakyta dėl to, ką aš manau apie pažeidimo buvimą (ko neklausiau), o ne apie tai ką VDAI konstatuoja (ko klausiau)) į 2022-11-11 paklausimą ir nebuvo pateikti prašomi tyrimo duomenys, kuriais remiantis (galima suprasti, kad neva pažeidimai buvo kažkaip konstatuoti) ir buvo priimtas sprendimas atsisakyti jį nagrinėti (jei tokie buvo – gal tai (spėliojau) 2020-11-18 raštą Nr. 2R-5729 (2.23.E), kurio negavau).“

3. Pareiškėjas prašo: „pateikti pažymą dėl padaryto mano teisių pažeidimo bei tarpininkauti, kol gaučiau aiškų atsakymą: ar VDAI konstatavo pažeidimą, pateikiant tą įrodantį teisės aktą, ar jo nekonstatavo, tad ir tokio teisės akto nėra, kaip ir pačio pažeidimo oficialiai nėra, nes jo ir nebuvo VDAI konstatuota. Pažymiu, kad LR SKĮ neprašau spręsti dėl VDAI priimto sprendimo, [...]“.“

4. Iš pateiktų dokumentų nustatyta:

4.1. Pareiškėjas 2022-11-11 prašymu kreipėsi į VDAI:

„Savo skunde dalyje dėl tiesioginės rinkodaros prašiau nustatyti, ar buvo pažeistos mano teisės, tvarkant mano asmens duomenį (el. paštas <...>) tiesioginės rinkodaros tikslu, nesant mano sutikimo, žinant prieštaravimą. Man yra žinoma mano ir Bendrovės nuomonė, kad buvo neteisėtai naudojamas mano asmens domuo siųsti neteisėtai rinkodarai, tačiau aš prašiau jūsų, kaip galimai kompetenciją tame turinčios įstaigos, nustatyti – ar buvo pažeistos mano teisės. Tai, kad aš ir Bendrovė turi vienokią (net ir sutampančią) poziciją, ji nebūtinai yra teisinga, taigi, pageidavau gauti „objektyvią“ poziciją iš jūsų – jog būtų nustatytas (ar nenustatytas) pažeidimo faktas. Jūsų sprendime rašoma: „Inspekcija yra gavusi Bendrovės 2020-11-12 pranešimą apie asmens duomenų saugumo pažeidimą (toliau – ADSP) Nr. SD-2020/482 (Inspekcijoje gauta 2020-11-12, reg. Nr. 1R-7530 (2.23.E), kuris pateiktas vadovaujantis BDAR 33 straipsniu (toliau – Pranešimas). Šiame Pranešime detalai išdėstytos ADSP, kurio metu pareiškėjui per klaidą išsiųstas Bendrovės 2020-11-10 el. pranešimas, aplinkybės ir kita BDAR 33 straipsnyje nustatyta privaloma pateikti informacija. Įvertinusi Pranešime pateiktą informaciją, Inspekcija nustatė, kad įvykus Pranešime nurodytam ADSP, Bendrovė ėmėsi reikiamų veiksmų (Inspekcijos 2020-11-18 raštas Nr. 2R-5729 (2.23.E)).“ Iš šios informacijos aišku, kad buvo atliekami ir jūsų veiksmai, tačiau man niekaip nėra aišku, ar buvo pažeistos konkrečiai mano teisės. Man šie dokumentai nebuvo pateikti ir man nėra žinoma, ar juose jūs konstatuojate mano teisių pažeidimą. Jeigu juose yra informacija apie mane (konstatuotas mano teisių pažeidimas), prašau man šią informaciją pateikti (LR Konstitucija, 25 str. „Pilietis turi teisę įstatymo nustatyta tvarka gauti valstybės įstaigų turimą informaciją apie jį.“).

Prašau man aiškiai ir išsamiai atsakyti į šį prašymą [...]: ar buvo pažeistos mano teisės (skundo dalyje dėl tiesioginės rinkodaros)? Jei taip, tai kokių būdu (nurodykite dokumento reg. datą ir numerį) tai konstatavote; prašau šią informaciją apie mane pateikti.“

4.2. VDAI 2022-11-30 raštu Pareiškėjui pateikė atsakymą:

„Valstybinėje duomenų apsaugos inspekcijoje (toliau – Inspekcija) 2022-11-11 gautas Jūsų prašymas (Inspekcijos reg. Nr. 1R-6813(2.13.Mr)) (toliau – prašymas). Prašyme nurodyta, kad gavote Inspekcijos 2022-11-08 sprendimą Nr. 3R-941(2.13-1.E) dėl Jūsų 2022-11-04 skundo (Inspekcijos reg. Nr. 1R-6623(2.13.Mr)) (toliau – skundas), tačiau Jums yra neaišku, ar Jūsų skundžiamo asmens

– Bendrovės – veiksmams, siunčiant Jums tiesioginės rinkodaros pranešimą, nesant Jūsų sutikimo bei esant prieštaravimui, nebuvo pažeistos Jūsų teisės.

Primename (kaip Jums jau buvo nurodyta minėtame Inspekcijos sprendime), kad Inspekcijos sprendimai Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka gali būti skundžiami Vilniaus apygardos administraciniam teismui. Kartu pateikiame Inspekcijos nuomonę dėl Jūsų keliamo klausimo.

Pastebėtina, kad nei Jūsų skunde, nei prašyme nenurodyta, dėl kokios konkrečios Jūsų teisės skundžiatės. Atsižvelgdami į Jūsų skunde apibūdintą skundo dalyką sprendėme, kad skundžiatės dėl teisės į asmens duomenų apsaugą, kaip ją reglamentuoja 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (toliau – BDAR) ir Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas (toliau – ADTAĮ).

Pažymėtina, kad BDAR preambulės 1 punkte nurodyta, kad fizinių asmenų apsauga tvarkant asmens duomenis yra pagrindinė teisė. Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 8 straipsnio 1 dalyje ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 16 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad kiekvienas asmuo turi teisę į savo asmens duomenų apsaugą. BDAR 1 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad šiuo reglamentu saugomos fizinių asmenų pagrindinės teisės ir laisvės, visų pirma jų teisė į asmens duomenų apsaugą. ADTAĮ 1 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad ADTAĮ paskirtis yra saugoti žmogaus pagrindines teises ir laisves, visų pirma žmogaus teisę į asmens duomenų apsaugą, ir užtikrinti aukštą asmens duomenų apsaugos lygį.

Inspekcijos 2022-11-08 sprendime Nr. 3R-941(2.13-1.E) nurodyta: „Atsižvelgiant į tai, kad Bendrovė pati pareiškėjui pripažino, kad pranešimas pareiškėjui buvo išsiųstas neteisėtai (esant išreikštam nesutikimui), taip pat į tai, kad Inspekcija, tirdama Bendrovės ADSP, jau yra ištyrusi pareiškėjo skunde išdėstytas aplinkybes, bei į tai, kad pareiškėjui teikiant skundą visos šios aplinkybės jau buvo žinomos, Inspekcija sprendžia, kad Inspekcijai nėra pagrindo pakartotinai tirti ir vertinti skundo dalyko, kuris apsiriboja 2020-11-10 įvykusio ADSP nustatytomis aplinkybėmis.“

Manome, kad dar prieš Inspekcijai pateikiant Jūsų 2022-11-04 skundą, Jums jau buvo aišku, kad Jūsų teisė į asmens duomenų apsaugą yra pažeista, taip pat tai yra akivaizdu iš nurodytame Inspekcijos sprendime pateiktos informacijos, todėl darome išvadą, kad gavote aiškų ir išsamų atsakymą į Jūsų prašyme pateiktą klausimą.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

5. Seimo kontrolierė, atsižvelgusi į pirmiau nurodytas aplinkybes, kreipėsi į Inspekciją prašydama pateikti motyvuotus paaiškinimus dėl Pareiškėjo skunde Seimo kontrolierei nurodytų Inspekcijos veiklos (neveikimo) aplinkybių.

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

6. Iš Inspekcijos Seimo kontrolierei pateiktos informacijos, paaiškinimų bei dokumentų nustatyta:

6.1. „Paklausimas, kaip ir visi Inspekcijos gaunami paklausimai ir (ar) prašymai buvo nagrinėjamas iš esmės, vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAĮ) nuostatomis. Kartu pažymėtina, kad Pareiškėjo Paklausimas buvo siejamas su Inspekcijos 2022-11-08 sprendimu Nr. 3R-941(2.13-1.E) (toliau – Sprendimas), kuris buvo priimtas dėl Pareiškėjo 2022-11-04 skundo (Inspekcijos reg. Nr. 1R-6623(2.13.Mr)) dalyje dėl tiesioginės rinkodaros. Atkreiptinas dėmesys, kad minėtu Sprendimu buvo atsisakyta nagrinėti Pareiškėjo skundą dalyje dėl tiesioginės rinkodaros, Sprendime detaliai išdėstant atsisakymo nagrinėti pagrindus (Sprendimas pridedamas). Sprendime nurodyti atsisakymo nagrinėti pagrindai siejami su 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama

Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (toliau – BDAR) 57 straipsnio 4 dalimi, kuri nustato, kad jeigu prašymai yra akivaizdžiai nepagrįsti arba neproporcingi, visų pirma, dėl jų pasikartojančio turinio, priežiūros institucija gali imti mokesį, nustatomą atsižvelgiant į administracines išlaidas, arba atsisakyti imtis veiksmų pagal prašymą. Priimdama Sprendimą, Inspekcija taip pat vadovavosi BDAR 57 straipsnio 1 dalies f punktu, kuriame nustatyta, kad nedarant poveikio kitoms pagal BDAR nustatytoms užduotims, kiekviena priežiūros institucija savo teritorijoje nagrinėja skundus, kuriuos pagal BDAR 80 straipsnį pateikė duomenų subjektas arba įstaiga, organizacija ar asociacija, ir tinkamu mastu tiria skundo dalyką, taip pat per pagrįstą laikotarpį informuoja skundo pateikėją apie skundo tyrimo pažangą ir rezultatus, visų pirma, tais atvejais, kai būtina tęsti tyrimą arba derinti veiksmus su kita priežiūros institucija.“

6.2. „Sprendime buvo pateikti argumentai ir įrodymai, kodėl Inspekcija turi pagrindą vadovautis nurodytomis BDAR 57 straipsnio nuostatomis – todėl, kad Pareiškėjo 2022-11-04 skunde keliamas klausimas dėl 2020-11-10 Pareiškėjui ir kitiems Bendrovės klientams per klaidą išsiųsto pranešimo jau 2020 m. buvo tiriamas Inspekcijoje, kaip Bendrovėje įvykęs asmens duomenų saugumo pažeidimas (toliau – ADSP). Atsižvelgiant į tai, kad Pareiškėjas Paklausime pakartotinai kėlė klausimą dėl Sprendime išdėstytų argumentų, Inspekcija, atsakydama į Paklausimą, nurodė Sprendimo apskundimo tvarką bei kartu pateikė savo nuomonę dėl Paklausime keliamo klausimo.“

6.3. „Atsižvelgiant į tai, kad Pareiškėjo 2022-11-04 skundą atsisakyta tirti, todėl ir nebuvo atsakyta į klausimą „ar buvo pažeistos mano teisės (skundo dalyje dėl rinkodaros)“.

6.4. „Paklausime Pareiškėjo prašymas Inspekcijai buvo: „Jeigu juose yra informacija apie mane (konstatuotas mano teisių pažeidimas), prašau man šią informaciją pateikti (LR Konstitucija, 25 str. „Pilietis turi teisę įstatymo nustatyta tvarka gauti valstybės įstaigų turimą informaciją apie jį.“ Nagrinėjamu atveju ADSP buvo siejamas ne su Pareiškėjo, o su grupės Bendrovės klientų asmens duomenų tvarkymo pažeidimu, neįvardinant nei Pareiškėjo, nei kitų klientų tapatybės. Atitinkamai, atsižvelgiant į tai, kad Pareiškėją domino tik informacija apie jo asmenį, o Inspekcija tokios informacijos neturėjo, Inspekcijai nebuvo pareigos ADSP tyrimo medžiagos teikti Pareiškėjui.

Atsižvelgdami į Jūsų prašymą, 2023-04-07 raštu Nr. 2R-2158(2.13.Mr) informavome Pareiškėją apie ADSP medžiagos nepateikimo priežastis.“

6.5. „Šiuo atveju Inspekcija jau buvo tinkamu mastu ištyrusi Pareiškėjo 2022-11-04 skundo dalyką tirdama 2020 m. įvykusį ADSP ir pareiškėjui pateiktame Sprendime tai aiškiai išdėstė:

„Inspekcija yra gavusi Bendrovės 2020-11-12 pranešimą apie asmens duomenų saugumo pažeidimą (toliau – ADSP) Nr. SD-2020/482 (Inspekcijoje gauta 2020-11-12, reg. Nr. 1R-7530 (2.23.E), kuris pateiktas vadovaujantis BDAR 33 straipsniu (toliau – Pranešimas). Šiame Pranešime detalios išdėstytos ADSP, kurio metu pareiškėjui per klaidą išsiųstas Bendrovės 2020-11-10 el. pranešimas, aplinkybės ir kita BDAR 33 straipsnyje nustatyta privaloma pateikti informacija. Įvertinusi Pranešime pateiktą informaciją, Inspekcija nustatė, kad įvykus Pranešime nurodytam ADSP, Bendrovė ėmėsi reikiamų veiksmų (Inspekcijos 2020-11-18 raštas Nr. 2R-5729 (2.23.E)).

BDAR 57 straipsnio 1 dalies f punkte nustatyta, kad nedarant poveikio kitoms pagal BDAR nustatytoms užduotims, kiekviena priežiūros institucija savo teritorijoje nagrinėja skundus, kuriuos pagal BDAR 80 straipsnį pateikė duomenų subjektas arba įstaiga, organizacija ar asociacija, ir tinkamu mastu tiria skundo dalyką, taip pat per pagrįstą laikotarpį informuoja skundo pateikėją apie skundo tyrimo pažangą ir rezultatus, visų pirma tais atvejais, kai būtina tęsti tyrimą arba derinti veiksmus su kita priežiūros institucija.“ Dėl Pareiškėjo 2022-11-04 skundo Inspekcija jau buvo priėmusi Sprendimą, kurį Pareiškėjas galėjo skųsti teismui, todėl teikiant atsakymą į Paklausimą Inspekcija pakartotinai nebevertino aplinkybių, dėl kurių buvo priimtas Sprendimas.“

6.6. „Inspekcijos nuomonė buvo pateikta atsižvelgiant į Paklausimo tekstą, Pareiškėjo 2022-11-04 skunde pateikta informacija bei prie skundo pridėtą 2020 m. vykusį Pareiškėjo susirašinėjimą su Bendrove. Taip pat dar 2020 m. vykusį susirašinėjimą tiek su Pareiškėju, tiek su Bendrove bei Valstybine energetikos reguliavimo tarnyba.“

6.7. Iš Skundo nagrinėjimui pateiktų dokumentų nustatyta:

6.7.1. Inspekcija 2022-11-08 sprendimu atsisakė nagrinėti Pareiškėjo 2022-11-04 skundo dalį dėl tiesioginės rinkodaros. Sprendime, be kita ko, nurodyta:

„Skundo dalyje dėl tiesioginės rinkodaros nurodyta, kad UAB „Y“ (toliau – Bendrovė) 2020-11-10 kreipėsi į pareiškėją el. paštu <...> su pranešimu, kurio dalis buvo ir tiesioginės rinkodaros pranešimas, siūlant gauti pasiūlymą ir pasirašyti nepriklausomo tiekimo sutartį. Taip pat nurodyta, kad tą pačią dieną pareiškėjas Bendrovei pareiškė pretenziją ir 2020-11-12 gavo jos atsakymą, kuriame Bendrovė pripažįsta, kad pranešimas pareiškėjui buvo išsiųstas neteisėtai (esant išreikštam nesutikimui); kartu pareiškėjui paaiškinta, kad pranešimas buvo išsiųstas dėl techninės klaidos, kad Bendrovė ėmėsi priemonių, kad ši techninė klaida nepasikartotų. Bendrovė atsiprašė pareiškėjo. Taip pat Bendrovės paaiškinimas ir atsiprašymas pareiškėjui buvo pateiktas Bendrovės 2020-11-17 raštu Nr. 13540-3103 ir 2020-12-11 raštu Nr. 13540-3468, kartu informuojant, kad Bendrovė apie asmens duomenų saugumo pažeidimą pranešė Inspekcijai ir gavo Inspekcijos atsakymą, kad Bendrovė ėmėsi reikiamų veiksmų pažeidimui suvaldyti ir jo padariniams pašalinti. [...]. Inspekcija yra gavusi Bendrovės 2020-11-12 pranešimą apie asmens duomenų saugumo pažeidimą (toliau – ADSP) Nr. SD-2020/482 (Inspekcijoje gauta 2020-11-12, reg. Nr. 1R-7530 (2.23.E), kuris pateiktas vadovaujantis BDAR 33 straipsniu (toliau – Pranešimas). Šiame Pranešime detalai išdėstytos ADSP, kurio metu pareiškėjui per klaidą išsiųstas Bendrovės 2020-11-10 el. pranešimas, aplinkybės ir kita BDAR 33 straipsnyje nustatyta privaloma pateikti informacija. Įvertinusi Pranešime pateiktą informaciją, Inspekcija nustatė, kad įvykus Pranešime nurodytam ADSP, Bendrovė ėmėsi reikiamų veiksmų (Inspekcijos 2020-11-18 raštas Nr. 2R-5729 (2.23.E)).

BDAR 57 straipsnio 1 dalies f punkte nustatyta, kad nedarant poveikio kitoms pagal BDAR nustatytoms užduotims, kiekviena priežiūros institucija savo teritorijoje nagrinėja skundus, kuriuos pagal BDAR 80 straipsnį pateikė duomenų subjektas arba įstaiga, organizacija ar asociacija, ir tinkamu mastu tiria skundo dalyką, taip pat per pagrįstą laikotarpį informuoja skundo pateikėją apie skundo tyrimo pažangą ir rezultatus, visų pirma tais atvejais, kai būtina tęsti tyrimą arba derinti veiksmus su kita priežiūros institucija.

Atsižvelgiant į tai, kad Bendrovė pati pareiškėjui pripažino, kad pranešimas pareiškėjui buvo išsiųstas neteisėtai (esant išreikštam nesutikimui), taip pat į tai, kad Inspekcija, tirdama Bendrovės ADSP, jau yra ištyrusi pareiškėjo skunde išdėstytas aplinkybes, bei į tai, kad pareiškėjui teikiant skundą visos šios aplinkybės jau buvo žinomos, Inspekcija sprendžia, kad Inspekcijai nėra pagrindo pakartotinai tirti ir vertinti skundo dalyką, kuris apsiriboja 2020-11-10 įvykusio ADSP nustatytais aplinkybėmis.“ Inspekcija išaiškino sprendimo apskundimo tvarką.

6.7.2. Inspekcija 2023-04-07 raštu Pareiškėjui atsakė į jo 2023-03-13 paklausimą, kuriame, be kitos informacijos, nurodė:

„Atsižvelgdami į Kontrolieriaus prašymą bei Jūsų Paklausimo formuluotę, informuojame, kad 2020 m. Inspekcijoje tirtas Bendrovėje 2020-11-10 įvykęs asmens duomenų saugumo pažeidimas (toliau – ADSP) buvo siejamas ne su konkrečiai Jūsų, o su grupės Bendrovės klientų asmens duomenų tvarkymo aplinkybėmis, neįvardinant nei Jūsų, nei kitų klientų tapatybės. Atitinkamai, atsižvelgiant į tai, kad Jus domino informacija apie Jus, o Inspekcija tokios informacijos neturėjo, Inspekcijai nebuvo pareigos Jums pateikti ADSP tyrimo medžiagos.“ Išaiškinta atsakymo apskundimo tvarka.

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

7. Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai:

7.1. *Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo* (toliau – ADTĮ arba Įstatymas):

8 *straipsnis* – „2. Inspekcijos veikla grindžiama teisėtumo, nešališkumo, viešumo, profesionalumo atliekant savo funkcijas principais. Inspekcija, atlikdama [...] šiame įstatyme jai nustatytas funkcijas bei priimdama sprendimus dėl jų atlikimo, yra nepriklausoma. Jos teisės gali būti suvaržytos tik įstatymų. 3. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, Lietuvos Respublikos Seimo nariai ir kiti pareigūnai, politinės partijos ir politinės organizacijos, asociacijos, kiti juridiniai ir fiziniai asmenys neturi teisės Inspekcijai, jos vadovui, valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, daryti jokio politinio, ekonominio, psichologinio, socialinio spaudimo ar kitokio neteisėto poveikio. Kišimasis į Inspekcijos veiklą užtraukia įstatymų nustatytą atsakomybę.“

17 straipsnis – „2. [...], pareiškėjas, [...] taip pat turi teisę: [...]; 3) apskūsti priežiūros institucijos veiksmus ar neveikimą; [...]. 3. Laikoma, kad šio straipsnio 1 dalyje nurodyti asmenys yra tinkamai informuoti ir jiems tinkamai pranešta, jei priežiūros institucija šiame skyriuje nurodytais atvejais sprendimus, pranešimus, kitus dokumentus ir informaciją šiems asmenims siunčia Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registre nurodytu buveinės adresu arba Lietuvos Respublikos gyventojų registre nurodytu gyvenamosios vietos adresu, išskyrus atvejus, kai asmuo nurodo kitą korespondencijos įteikimo adresą, arba Juridinių asmenų registre arba Gyventojų registre nurodytu asmens elektroninių siuntų pristatymo adresu.“

22 straipsnis – „3. Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos sprendimai gali būti skundžiami teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

7.2. Viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAI):

3 straipsnis – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...] 4) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; [...]; 5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį“.

10 straipsnis – „3. Viešojo administravimo subjektai administracinius sprendimus gali priimti savo iniciatyva arba gavę asmenų prašymus ar skundus. [...]. 5. Administraciniame sprendime turi būti nurodyta: 1) administracinį sprendimą priėmusio viešojo administravimo subjekto pavadinimas; 2) administracinio sprendimo data; 3) administraciniam sprendimui suteiktas registracijos numeris; 4) atliekamas tvarkomasis veiksmas arba asmenims nustatytos teisės ir (ar) pareigos; 5) administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės; 6) administracinio sprendimo motyvai; 7) administracinio sprendimo apskundimo tvarka, nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką; 8) administracinį sprendimą priėmusio asmens vardas, pavardė ir pareigos.“

11 straipsnis – 1. Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles. [...]. 3. Prašymas ar skundas viešojo administravimo subjekto vadovo arba jo įgalioto pareigūno ar valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatyta specialų statusą turinčio fizinio asmens sprendimu gali būti nenagrinėjamas, jeigu: [...]; 3) paaiškėja, kad dėl to paties klausimo atsakymą yra pateikęs arba sprendimą yra priėmęs viešojo administravimo subjektas, į kurį kreiptasi, arba kitas kompetentingas viešojo administravimo subjektas ir asmuo nepateikia naujų duomenų, leidžiančių abejoti ankstesnio atsakymo pagrįstumu ar ginčyti viešojo administravimo subjekto priimtą sprendimą; [...].“

7.3. Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 (toliau – Prašymų nagrinėjimo taisyklės, aktuali redakcija nuo 2021-12-07):

1 punktas – „Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės (toliau – Taisyklės) reglamentuoja prašymų ir skundų nagrinėjimą ir asmenų aptarnavimą viešojo administravimo subjektuose, taip pat subjektuose, kurie teikia viešąsias paslaugas ir nagrinėja prašymus ir skundus dėl šių viešųjų paslaugų (toliau – institucijos). [...].“

35 punktas – „Prašymus ar skundus institucijos nagrinėja ir į juos atsako pagal teisės aktais joms nustatytą kompetenciją.“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

8. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika:

8.1. „[...]“ atsakovas savo kompetencijos ribose įvykdė pareigą ir pateikė pareiškėjui tinkamą atsakymą, o tai, kad pareiškėjo netenkina skundžiamame atsakyme išdėstytos faktinės aplinkybės ir

argumentai, nėra pagrindas pripažinti, jog pats atsakymas yra nemotyvuotas ir neteisėtas bei neatitinkantis VAĮ nuostatų. [...]“ (2016-02-22 nutartis administracinėje byloje Nr. A-1150-520/2016).

8.2. „[...] Priimant sprendimą dėl konkretaus prašymo (ar kitokio pobūdžio kreipimosi, nepriklausomai nuo tokio dokumento formos) turi būti veikiama paisant pagrindiniame šalies įstatyme – Konstitucijoje įtvirtinto, atkartojamo ir Viešojo administravimo įstatyme, principo, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms.“ (LVAT 2013-03-05 nutartis administracinėje byloje Nr. A556-439/2013).

8.3. „[...] kiekvienas viešojo administravimo subjektas veiklą vykdo teisės aktais nustatytos kompetencijos ribose. Kompetencija kaip kompleksas tam tikrų priemonių (uždaviniai, funkcijos, teisės ir pareigos, veiklos formos ir metodai) yra svarbiausia administracinio teisinio statuso sudėtinė dalis (2014 m. sausio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A662-293/2014). Viešojoje teisėje taikomi įstatymo viršenybės ir teisinio apibrėžtumo principai lemia tai, kad visi viešojo administravimo subjektai turi tik tokius įgaliojimus, kurie jiems suteikti konkrečiomis teisės aktų normomis, ir svarbu, kad institucijos, vykdydamos įstatymais joms priskirtą veiklą, veiktų tik taip, kaip numato teisės aktai“ (2014 m. kovo 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A502-727/2014; 2015 m. liepos 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1547-502/2015; 2012 m. sausio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A858-257/2012).

8.4. „Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo jurisprudencijoje taip pat yra konstatavęs, kad VAĮ nuostatos reiškia, jog akte turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos 2011 m. birželio 27 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-336/2011; 2010 m. rugpjūčio 24 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶-450/2010; Administracinė jurisprudencija Nr. 20, 2010, 2010 m. lapkričio 15 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-15/2010, Administracinė jurisprudencija Nr. 20, 2010).“

8.5. „Pagal esamą administracinių teismų praktiką, asmuo, nepriklausomai nuo dokumento, kuriuo kreipiasi į viešojo administravimo subjektą, pobūdžio (skundas, pareiškimas, prašymas), turi teisę, kad šis kreipimasis būtų išnagrinėtas ir į jį būtų atsakyta teisės aktų nustatyta tvarka (LVAT 2018 m. rugsėjo 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-651-624/2018).“

8.6. „teisme nagrinėjamoje administracinėje byloje Nr. eI3-720-809/2022 ir šioje administracinėje byloje Nr. eI3-4222-535/2021 pareiškėjas J. K. iš esmės kelia tą patį reikalavimą dėl stažo apskaičiavimo bei su tuo susijusio priedo mokėjimo ir savo reikalavimus pagrindžia tomis pačiomis aplinkybėmis, dėl ko skundas turėtų būti paliktas nenagrinėtu. Dėl šių argumentų teisėjų kolegija pažymi, kad tapačiais skundais gali būti pripažinti tik tuomet, kai yra tapatūs visi trys elementai – šalys, skundo dalykas ir skundo pagrindas (2008 m. sausio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS⁴⁴²-54/2008; 2022 m. kovo 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-230-756/2022).“

Tyrimo išvados

9. Pareiškėjas skundžiasi tuo, kad Inspekcija netinkamai išnagrinėjo jo prašymą, neatsakė į klausimą.

10. Inspekcija, kaip viešojo administravimo subjektas, yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.). Inspekcija veiklą vykdo pagal teisės aktais nustatytą kompetenciją.

Nustatyta, kad Inspekcijoje gautas Pareiškėjo 2022-11-04 skundas ir 2022-11-08 priimtas sprendimas dėl Skundo dalies dėl tiesioginės rinkodaros pranešimo siuntimo. Minėtame skunde Pareiškėjas prašė Inspekcijos nustatyti, ar buvo pažeistos jo teisės, Bendrovei tvarkant jo asmens duomenis tiesioginės rinkodaros tikslu, nesant sutikimo ir žinant pareiškėjo prieštaravimą. Inspekcija atsisakė nagrinėti Pareiškėjo skundą (pažymos 6.7.1 papunktis), nurodydama, jog „Bendrovė pati pareiškėjui pripažino, kad pranešimas pareiškėjui buvo išsiųstas neteisėtai (esant išreikštam nesutikimui), taip pat į tai, kad Inspekcija, tirdama Bendrovės ADSP, jau yra ištyrusi pareiškėjo skunde išdėstytas aplinkybes, bei į tai, kad pareiškėjui teikiant skundą visos šios aplinkybės jau buvo žinomos, Inspekcija sprendžia, kad Inspekcijai nėra pagrindo pakartotinai tirti ir vertinti skundo dalyko, kuris apsiriboja 2020-11-10 įvykusio ADSP nustatytomis aplinkybėmis.“ Inspekcija nurodė teisės aktų nuostatas, kuriomis vadovaujantis atsisakyta nagrinėti Pareiškėjo skundą.

Pareiškėjas, gavęs Inspekcijos sprendimą, 2022-11-11 prašymu pakartotinai kreipėsi į Inspekciją (pažymos 6.1 papunktis). Prašyme Pareiškėjas cituoja sprendimą ir nurodo, kad „Iš šios informacijos aišku, kad buvo atliekami ir jūsų veiksmai, tačiau man niekaip nėra aišku, ar buvo pažeistos konkrečiai mano teisės. Man šie dokumentai nebuvo pateikti ir man nėra žinoma, ar juose jūs konstatuojate mano teisių pažeidimą. Jeigu juose yra informacija apie mane (konstatuotas mano teisių pažeidimas), prašau man šią informaciją pateikti. Prašau man aiškiai ir išsamiai atsakyti [...]: ar buvo pažeistos mano teisės (skundo dalyje dėl tiesioginės rinkodaros)? Jei taip, tai kokiu būdu (nurodykite dokumento reg. datą ir numerį) tai konstatavote; prašau šią informaciją apie mane pateikti.“

Pagal esamą administracinių teismų praktiką, asmuo, nepriklausomai nuo dokumento, kuriuo kreipiasi į viešojo administravimo subjektą, pobūdžio (skundas, pareiškimas, prašymas), turi teisę, kad šis kreipimasis būtų išnagrinėtas ir į jį būtų atsakyta teisės aktų nustatyta tvarka.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Inspekcija atsisakė nagrinėti Pareiškėjo 2022-11-04 skundą, nes: Inspekcija jau buvo įvertinusi Bendrovės 2020-11-12 pranešimą apie ADSP (per klaidą vartotojams išsiųstų pranešimų), Bendrovė pati Pareiškėjui pripažino, kad pranešimas buvo išsiųstas jam neteisėtai, jo atsiprašė. Taigi nustatyta, kad Inspekcija 2022-11-04 skundo atveju pakartotinai netyrė, kokios būtent konkrečios Pareiškėjo teisės buvo pažeistos, kokia apimtimi, ir pateikė paaiškinimą 2022-11-08 sprendime, be kita ko, paaiškinant, kad Bendrovės padarytas pažeidimas (t. y. ADSP, įvykęs 2020 m.) VDAI jau buvo įvertintas, Bendrovė ėmėsi pakankamų priemonių, taip pat paaiškinta VDAI 2022-11-08 sprendimo paskundimo tvarka.

Įvertinus Skundo tyrimui pateiktus dokumentus, jų turinį, pažymėtina, jog Pareiškėjo 2022-11-11 prašymas laikytinas pakartotiniu, nes jis siejasi su Inspekcijos priimtu 2022-11-08 sprendimu (prašymo turiniu, dalyku bei šalimi, kuri galimai pažeidė jo teises; teismų praktika, pažymos 8.6 papunktis).

Inspekcija Pareiškėjo 2022-11-11 prašyme nurodytas aplinkybes vertino ir 2022-11-30 atsakymą (pažymos 6.2 papunktis) pateikė VAI nustatyta tvarka. Vertinant Inspekcijos 2022-11-30 atsakymo (administracinio sprendimo) turinį, darytina išvada, kad Inspekcija, išnagrinėjusi prašymą ir nustačiusi, kad Pareiškėjas nurodo tas pačias aplinkybes, kurios siejasi su jau priimtu sprendimu, pakartotinai jų nenagrinėjo, nevertino, ar buvo pažeistos Pareiškėjo teisės, ar ne. Inspekcija pateikė nuomonę dėl prašyme keliamo klausimo, dar kartą nurodė sprendimo priėmimo motyvus bei pateikė savo išvadą, paaiškino teisės aktų nuostatas (BDAR, ADTAI), apskundimo tvarką. Atkreiptinas dėmesys į tai, kadangi Pareiškėjo 2022-11-04 skundą buvo atsisakyta tirti (nustatyti ir vertinti, ar buvo pažeistos jo teisės), todėl atsižvelgus į prašymo turinį Inspekcija 2022-11-30 rašte pasisakė tik pagal priimto 2022-11-08 sprendimo apimtį. Pareiškėjui dėl dokumentų pateikimo atsakyta Inspekcijos 2023-04-07 raštu.

Vadovaujantis ADTAI, Pareiškėjas, siekdamas išsiaiškinti, ar buvo pažeistos jo teisės, pirmiausia turėjo išsiaiškinti Inspekcijos atsisakymo nagrinėti (nustatyti, ar buvo pažeistos Pareiškėjo teisės) skundą priežastis (motyvus), taigi galėjo (turėjo) Inspekcijos sprendimą skusti teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka, kuris įvertintų sprendimo teisėtumą ir pagrįstumą. Jeigu Pareiškėjo netenkino atsakymas į pakartotinį prašymą, jį galėjo skusti teisės aktuose nustatyta tvarka, kuri buvo nurodyta Inspekcijos 2022-11-30 atsakyme.

LVAT ne kartą yra pasisakęs, kad, jeigu „pareiškėjo netenkina skundžiamame atsakyme išdėstytos faktinės aplinkybės ir argumentai, nėra pagrindas pripažinti, jog pats atsakymas yra nemotyvuotas ir neteisėtas bei neatitinkantis Viešojo administravimo įstatymo nuostatų“, viešojo administravimo subjektas pagal savo kompetenciją turi patikrinti informaciją apie galimai padarytą pažeidimą, ją įvertinti ir reaguoti į ją nuostatų bei kitų teisės aktų nustatytu būdu, „tačiau tai nereiškia, kad VAI, kitų šiam ginčui aktualių teisės aktų taikymo požiūriu atsakovas privalo veikti taip, kaip to prašo besikreipiantys į juos asmenys“.

11. Apibendrinus pirmiau padarytas išvadas ir atsižvelgus į teisės aktų nuostatas, teismų praktiką, konstatuotina, kad Pareiškėjo pakartotinis prašymas (jame nurodytos aplinkybės) siejasi su Inspekcijos jau priimtu sprendimu (2022-11-08 sprendimas), todėl minėtas sprendimas pirmiausia ir turi būti skundžiamas Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka, o VDAI teikiant atsakymą į pakartotinį Pareiškėjo prašymą biurokratizmo požymių neįžvelgta, todėl skundas atmestinas.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAS

12. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia X skundą dėl Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) atmesti.

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė